

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԳԻՐ

Ե Ի

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա Բէրէմպէ Բաղար

Իրոյ Խանի ղէմը Սամուր փո.

Ղոց Թիւ 8

ԳԻՆ 20 ՓԱՐԱՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ 43 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ

Գոհութեամբ կ'տեսնեմք թէ Համազգային թղթատարութիւնը (Բօսթ Էնթէրնասիօնալ) Տաճկաստանի և գլխաւորաբար մայրաքաղաքիս մէջ երթալով ընդհանրապէս վրայ կ'գտնուի, չնորհիւ Հեռագրաց և թղթատարութեանց վսեմ. վերատեսչին՝ անձանձիր ջանքեր թղթատարութեան ծառայութեան մէջ հետզհետէ ներմուծած բարեփոխանքն ու կանոնաւորութեանը, այնպէս զի ամենէն հեռաւոր երկիրներու հետ հաղորդակցութեան մէջ գտնուող մէկը, նոյն իսկ Պօլսոյ արուարձաններուն մէկ ծայրն ալ լինի, դարձեալ ամենայն դիւրութեամբ աժան գնով և առանց իսկ տեղէն շարժելու՝ կրնայ իւր թղթակցական յարաբերութիւնը շարունակել, այնքան իրարու հետ ներդաշնակութեան և կանոնաւորութեան մէջ դրուած են թէ՛ արտաքին և թէ՛ տեղական թղթատարական ծառայութեանց գործելու եղանակն ու բնթացքը, այնպէս որ Պէօլիքաթէրէ կամ Էյուպ բնակող մէկը կարող է 50 փրյ. վճարելով մինչև Բարիդի կամ Լանտրայի մէկ գիւղը նամակ ղրկել կամ անկէ գիր մ'ընդունիլ:

Սակայն արտաքին թղթատարութեան կանոնաւորութիւնն ու աժանութիւնը գովելով հանդերձ, չեմք կրնար լռել ներքին թղթատարութեան ծառայութեանը մէջ տեսնուած պայմաններումէկ անհաւասարութեանը վրայ:

Թղթատարական վերատեսչութիւնը հետեւեալնոր անօրինութիւններէ, թէ օտմ. թղթատարութիւն գտնուած քաղաքներուն մէկէն օտար թղթատարութեան մը ձեռք Պօլս ղրկուած ծախքը վճարեալ նամակ մը եթէ բռնուելու ըլլայ հոս, դարձեալ այդ նամակին այս տեղի հասցէին տիրոջմէն՝ ըստ

Համազգային թղթատարութեան ուրուշեալ ծախքը պիտի պահանջուի, այնպէս որ՝ օրինակի համար եթէ Պէրութէն—ուր օտմ. թղթատար կը գտնուի—աւստրիական թղթատարով մայրաքաղաքս Բերայ մէկուն անուանը նամակ մը ղրկուելու ըլլայ, այդ նամակին համար դարձեալ հոս 1 զրշ. գաւառական թղթատարութեան ծախք, 1 զշ. ալ տեղական թղթատարութեան ծախք պիտի պահանջուի, 50 փրյ. ալ աւստր. թղթատարութեան վճարուածը՝ ընդամենը 2-4րշ. 10 փրյ. Գաւառէ պիտի նստի նամակ մը Պէրութէն մինչև Բերայ հասնիլը. Լայն ինչ Լանտրայէն մինչև Ֆէրիքէօյ մինակ 50 փրյ.ով նամակ յանձնել կ'ստանանք օտմ. թղթատարութիւնը:

Այս որոշմանը մէջ իրաքմէ զանազաներու երկու կետ կայ, մէկն է՝ օտմ. թղթատար գտնուած քաղաքէ մ'օտար թղթատարութեան ձեռք ղրկուած նամակի մը համար 1 զրշ. տուգանք տուելու. ասի իրաւունք մը կրնայ համարուիլ, հարկադրելու համար նամակ ղրկողներն որ օտմ. թղթատար գտնուած տեղ մ'օտար թղթատարի նամակ չտան:

Իսկ երկրորդը՝ օտար երկիրներէ համազգային թղթատարութեան ձեռք հոս հասնող նամակներն առանց Բօսթլօքալի ծախք պահանջելու՝ մինչև իւր տեղը հասցնելէն յետոյ, Թուրքիոյ դաւառներէն դարձեալ Համազգային թղթատարութեան ձեռք հոս ղրկուած վճարեալ նամակէ մը նորէն Բօսթլօքալի յատկացեալ 1 զրշի ծախք մը պահանջել: Այնպէս որ—օրինակաւ մը բացատրեմք— բնկերութիւն մը որ թէ՛ հոս, թէ՛ Պէրութ և թէ Բարիդ ճիւղերուն, Բարիդի ճիւղը 50 փրյով պիտի կարենայ հոս նամակ ղրկել մինչև դեռ Պէրութէն հոս ղրկուած նամակի մը համար՝ կրկին անգամը ծախք վճարելու պիտի հարկադրի:

Ասկէ սա՛ կը հետեւի թէ օտար երկրի մը ժողովուրդը Համազգային թղթատարութեանը շնորհիւ աւելի

շահաւոր պիտի ելնէ, քան թէ տեղացի Թուրքիոյ ժողովուրդը, որոյ վրայ կրկին ծախք մը պիտի ծանրանայ:

Թերևս պիտի առաւելուի թէ թղթատարական վերատեսչութիւնը Եւրոպական աւերութեանց հետ կնքած պայմանագրութեանը զօրութեամբն է որ Բարիդէն մինչև Ֆէրիքէօյ 50 փրյով նամակ մը պիտի տանի առանց Բօսթլօքալի վարձք պահանջելու, իսկ Պէրութէն Ֆէրիքէօյ ղրկուած նամակի մը համար 1 զրշ. ալ բացէն Բօսթլօքալի ծախք պիտի պահանջուի անոր համար որ՝ օտմ. ներքին թղթատարական վարչութիւնը իւր ժողովրդին հետ առանկ պայմանագրութիւն մը չէ՛ կնքած:

Կ'խառնովանիմք թէ Բօսթլայի վերատեսչութիւնը կատարելապէս իրաւունք ունի իւր կնքած պայմանագրութեան տրամադրութեանը հետեւելուն մէջ, և մեր ալ բուն իսկ դիտել տալ ու դաժ կետն այն է թէ, երբ օտար երկրի ժողովրդաց այսքան աժանութեան պայմաններ կը շնորհուի Համազգային թղթատարական պայմանագրութեամբ, ինչո՞ւ այդ ղրկութիւնը չուզուի նաեւ շնորհիւ նոյն իսկ Թուրքիոյ բնակչացը համար, օտարին և բնիկ ժողովրդին մէջ կեցած այդ առանձնաշնորհութեանց անհաւասարութիւնը վերցնելովոք օտարին օգուտ մը իսկ բնիկին փնաս մը կենթադրէ:

Գրեթէ մինչև ցայսօր անա՛նկ պատահած է որ Թուրքիոյ կառավարութեան հետ օտար տէրութեանց կնքած բոլոր առևտրական պայմանագրութիւններէն՝ միշտ բնիկէն աւելի օտարը շահաւոր և նպաստաւոր ելած է, ինչպէս է մաքառարոց պայմանագրութիւնը և այլք, զորս ընդերկար չեմք ուղեր թուել աստանօր, և որք սակայն բնիկ և օտարազգի ժողովրդաց մէջ առևտրական անհաւասարութիւն մը գնելով, մէկուն օգտին և միւսին փնասուն առիթ մը կրլան:

Նոյնն է նաեւ այժմ Համազգային

Թղթատարութեան պայմանագրու-
թիւնը, որն որ ընդհանրապէս օտա-
րին չհանդիմանալով ծախք ընե-
լու դիւրութիւն մը կ'ընծայէ, օրի-
նակի համար Բարխուդի 50 փրյով
նամակ մը կրնայ զրկել Ֆէրիքէօյ
երբ Պէրութիւն այդ 50 փրյով վճա-
րելէն զատ՝ 40 փրյով ալ Բարխուդի
ծախք վճարելու պարտաւորեալ է:

Ուստի աւելի արդարութեան և
հաւասարութեան սկզբան համեմատ
չէր լինէր որ մեր ներքին Թղթատա-
րական վարչութիւնը, ինչ օգուտ ու
դիւրութիւն որ տուած է եւրոպացի-
ւոց, նոյն օգուտն ու դիւրութիւնը
մեր ընդհանրական ալ ընծայէ,
անօրինելով ու որոշելով թէ՛ օտա-
րի Թղթատարի միջոցաւ գաւառներէն
մայրաքաղաքս զրկուած նամակնե-
րուն համար, բնաւ Բարխուդի
ծախք չպիտի առնուի երբ նամակը
մինչև Պոլսոյ արուարձաններէն մին
զրկուելու ալ ըլլայ:

Այս կերպով թէ օտարին ու բը-
նիկին մէջտեղի անհասարակութիւնը
կ'վերնայ, և թէ տեղացի ժողովուրդն
ալ եւրոպացիւց չափ խնայել սկսե-
լուն տուածին մէկ քայլն առնուած
կըլլայ:

Մեք կը վստահուինք որ այս
հայրենասիրական քայլը Մարտտան
տեսչութեանն առաջ մեր Թղթատա-
րական վարչութիւնն առնէր, չնոր-
հիւ իւր գեմ: վերատեսչին որոյ այս
մասին ունեցած լուսամիտ հասու-
թիւնն ու արդարակարգով զգացում
ներն արժանի ըրած են զինքը օտա-
րական Թղթատարական ծա-
ռայութիւնը այսքան քիչ առնելի մէջ
այս աստիճան յառաջ տարած ըլ-
լալու փառքը ժառանգել:

ԱՆՏԵՂԻ ԶԱՅՐՈՑԹ ՄԸ

Երեկոտան թերթ մընիս 1-րդ թիւը
քիչն առնելով ծանուցած էինք թէ
մեր Ամեն. Ս. Պատրիարքը առ Մեծ
Եպարքոսն մատուցած թաղբիւրով մը
խնդրել է որ վանայ վիճակը Երզը-
րումի կուսակալութեանն բաժնուե-
լով առանձինն վիշալէթ մը ըլլայ:

Այս լուրը ինչպէս մեք, նոյնպէս
և երեկոտան ճէրիտէի Հաւատիս տա-
ճիկ թերթն ալ հրատարակած էր,
սակայն այս վերջնայն շարագրութեա-
նը յոռութեանն, յիշեալ լուրը տա-
ճիկ հասարակութեան մէջ, ինչպէս
իմացանք, զրգուութեան ու զայրոյ-
թի առթիւ տուեր է:

Ասոր պատճառն աւելի քաջայայտ
հասկցնելու համար, ճէրիտէի նոյն
լուրը ծանուցանող պարբերութիւնն
ամբողջ հոս դեռ հարկ կ'համարիմք:

«Մէամուլթա կէօրէ Էրմէնի Բաթ-
օրիկի Ներսէս Էֆ. պու քերթէ ճա-
նիպը Պապը Ալիէ պիթ իսթիսանամէ
«Թաղարիմ իյէմիշ տիթ: Պունտա Էր-
«զրում վիշալէթը ճէրիտէինէ թաղի
«օղան վան սանճաղընը պրոնճա վի-
«շալէթ օլարաք իտարէօնի թաղէպ
«ու իսթիսա իթմիշ տիթ»:

Ինչպէս կ'տեսնուի, սոյն շարագ-
րութեանն այնպէս մը կ'հասկցուի թէ
այդ վիճակին զատուելուն հետ մի-
տակը, զատուելիք «վիշալէթին ի-
տարէն» ալ ինքն ստանձնել ուղած
ու խնդրած ըլլայ, յորմէ յառաջ ե-
կեր է նաև տաճիկ ժողովուրդեան մէջ
այդ զայրոյթը, մտածելով որ Պատ-
րիարք մ'առանձին գաւառի մը կու-
տակալութիւնը իրեն տրուել ուղեւ
չափ յառաջ դնացեր է:

Այս գաղափարն ինչպէս ըսինք՝
սխալ հասկացողութեան մը և մանա-
ւանդ ճէրիտէի շարագրութեանն յո-
ռութեան հետեանն հղած է, ին-
չու որ «վան սանճաղը պրոնճա վի-
շալէթ օլարաք ԻՏԱՐԻՍԻՆԻ թաղէպ
ու իսթիսա իթմիշ» քսելու տեղ,
կրնար երկդիմութեան տեղի չ'թող-
լոյ համար՝ աւելի բացայայտ կերպի-
ւել թէ «վան սանճաղը վիշալէթ
օլարաք էօլլէմ ԻՏԱՐԻՍԻՆԻ թաղէպ
ու իսթիսա իթմիշ տիթ»:

Երբ այս կերպ գրած ըլլար, այն
տունն իմաստի շիթթութիւն մը չը
պատահելով, տաճիկայ ալ զրգու-
թեան տեղի տուած չէր ըլլար, վա-
սքն զի կուսակալութիւն մը երկու
զատ վիշալէթի բաժնեք, կամ եր-
կու կուսակալութիւն մէկ վիշալէթ
ընելով միացնելն ու ստանի բան մը
խնդրելը՝ նոր և տարօրինակ բան մը
չէ ոչ տաճիկ ժողովուրդեան և ոչ ալ
նոյն իսկ կուսակալութեան համար,
որոյ բազմութիւն օրինակներն տես-
նուած են արդէն շարագրութեանն
վանայ վիճակը Երզրումի կուսակա-
լութեանն զատուելով առանձին վիշա-
լէթ մ'ընելու ինդիքը՝ կուսակա-
լութեան սկզբնան ու արժանապատ-
ուութեանը դպչելու ընտրութիւն մ'ալ
բնաւ չունի:

Ուստի փափաքելի էր որ տաճիկ
թերթերը այսպիսի փափուկ լուրեր
ծանուցած տեսնելն, սխալ հասկա-
ցողութեան առթիւ տուող երկմիտ և
շիթթ իմաստիւ զրեւէ զգուշանալու
կարել իսկ փոյթ տանէին, ժողովրդին
մէջ ալ տարապարտ գայթակղութիւն
ձգելու պատճառ չտալու համար:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

Ա. Զ. Գ.

Յառաջիկայ կիւրակէ օր, նոյեմ-
բեր 21, յանուն Ս. կուսին կառու-
ցեալ Խառնիկի Սրբուհեան Որբա-
նոցին 40րդ տարեգարձը պիտի կա-
տարուի սովորական չքեղ հանդիսիւ:
Ուստի կը հրաւիրուին յիշեալ հաս-
տատութեան բոլոր բարեկամ աղգա-
յինք՝ նոյն օրն իրենց ներկայու-
թեամբ զայն պատուաւորել բարե-
հաճելու, միանգամայն և միսթա-
րելու խումբ մը նորաբողոքով որը
աղջկունք, ուր չնորհիւ վեհանձն
բարեբարաց պատասպարուած՝ հոգ-
ւոյ և մարմնոյ ամեն զգուշաւոր խը-
նամբ կընդունին: Յաւով եմ որ նոյն
հրաւերը անպակի չը պիտի ըլլայ

գլխութեան հաստատութեանս մին-
չև ցարդ բարոյապէս և նիւթապէս
օժանդակող և նորա հիմնադրին
չանքերը խրախուսող ճշմարիտ աղ-
գասիրաց:

Սրբուհի Մայրապետ

Խառնիկի Հայրճօղլուի նաւամա-
տոցը, աղղային վարժարանի քա-
րաշէն կալուածներէն նորակառոյց
քաղինոն այս ամիս մ'ամսական 500
փրյով թղթաւորանով վարձու բըռ-
նող կայ: Ուստի իթէ սոյն դնէն ա-
ւելի տուող, և կամ մանրամասն տե-
գեկութիւն ուղղ կ'գտնուի, պէտք
է դիմել մինչև յառաջիկայ կիրակէ
օր, նոյն 21 առ Թաղուկան Խոր-
հուրդն Խառնիկի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ռուսիոյ վերջին գրգռոտ շար-
ժամներն այնպէս կարծեցնել տաին
թէ, այդ սպառնալից և բուն պա-
տերազմ մը հրատարակելուն մէջ տե-
ղը՝ հաղիւ թէ քայլ մը մնացած էր
առնուլ:

Ինչպէս չատեր, նոյնպէս և վի-
էնեայի Նայէ Յրայէ Բրէսէ թերթն
ալ չուզեր հաւատ ընծայել թէ Ռու-
սիա իր այս սպառնալիքը իրօք կա-
տարելու գիտամբ ըրած ըլլայ:

Իւր այս կարծիքը հետեւեալ
կերպիւ կը բացատրէ:

«1858-ի գաղափարութեանը, կրնա-
լոր Ռուսիոյ խարդաւանութիւններն
ալտոտեցին առանց սակայն զայն չա-
րենայ եղծանելու, միակ և իրական
հիմն է, որոյ վրայ պէտք է կենայ
իթէ կուղուի Ռուսիոյ բուռն եռան-
դը զսպել:

Պետարպիոյ մէջ համալսարան
առսական բանակը, Դանուբի վրայ
քաղելու համար, բուռնիւ մէջ
դէն անցնելէ զատ ուրիշ ճանքով մը
չունի առջին: Այս երկրին չեղքու-
թիւնը—այսինքն օտար տէրութեանց
զօրքերէն չկոխուելու տպահալու-
թիւնը—երաշխաւորեալ է տէրու-
թեանց կողմանէ, որք ոչ միայն իրա-
ւունք՝ ալ և պարտականութիւն ալ
ունին այդ երկրին չեղքութիւնը
պաշտպանելու: Մինչև իսկ հարկ չը
կայ որ այդպիսի բռնաբարութեան
դէպք մը պատահած ատեն՝ երաշ-
խաւոր տէրութեանց՝ օգնութիւնը
ինդրելուն մնայ գործը. անգամ մը
բուռնիւ հողին վրայ եղած բըռ-
նաբարութեան մէկ դէպքը բաւա-
կան է միւս հինգ տէրութեանց դի-
մադրութիւնը յառաջ բերելու:

Տարակոյս չկայ թէ Անգղիա վայր-
կեան մ'անգամ չ'պիտի կորսնցնէ
ընդդիմադիր զօրութիւն մը հանե-
լու Ռուսիոյ դէմ, միւս պայմանա-
դիր տէրութեանց ալ յիշեցնելով ի-
րենց բաժնին ինկած պարտականու-
թիւնը:

Միւս կողմէն պիտի հարցնէ որ թե-
րեւ իւրովի թէ այս աստիճան ան-

պատկանութեամբ շարունակուած քաղաքականութիւն մը, որպէս Ռուսիայինը, որ առանց ամօթոյ և ակնաւորութեան՝ երկիր վատկելու քաղցը կ'դնէ իբր սկզբունք իւր ամեն գործոց, կրնայ ըլլալ որ երկնչի գետապահութեան բողոքներէ, նոյն իսկ եթէ այդ բողոքներն բովանդակ Ներսիսեանի կողմէն ալ եղած լինին Ռուսի պէտք չէ խաբուիլ, անանկ պարզ ծանուցագիրներով, մեղանով թղթով, չարգիլուիլ Ռուսիա պատերազմբա՛նալէն, այդ գետապահական դրութեանց ետեւէն՝ սուրիններու ծայրը պէտք է շողացնել: Եթէ ասոր ալ հակառակ, Ռուսիա դարձեալ Տաճկաստանի վրայ յարձակի, այն ատեն կուիւր այնքան շուտով չպիտի լինայ որ Եւրոպա ալ ժամանակ չունենայ այդ խռովարարին դէմ միաբան ձեռք առնուելիք միջոցներն որոշելու:

Տաճկաստան, որոյ Պետական անձինքը ի վաղուց ճանչցին թէ Սերվիա և Գարատաղ ուրիշ բան չէին՝ բայց եթէ «գուգլաներ», որոյ ետեւէն բուն իսկ թշնամին՝ չպիտի ուշանար յերևան ելնելու, Տաճկաստան ամիսներէ ի վեր է որ մեծամեծ պատրաստութեամբ կ'զբաղի: Տաճկներն հասկցած են որ այս կուիւր, եթէ ըլլայ, մահու և կենաց կուիւ մը պիտի ըլլայ, ուստի և իրենց վրայ զարմանալի զօրութիւն ու արքութիւն մը կ'զգան: Այսօր տաճկները կրնան առնուազն մինչև 300,000 զօրք հանել Դանուբի վրայ, մինչև Ռուսիա, թղթի վրայ ունեցած իւր բանակին ահագին զօրութեան հակառակ, ասկէ աւելի չկրնար հանել դէմերին:

Եթէ Ռուսիա մինչև վերջն այսպէս շարունակէ, պատերազմի ջահեր նետելով Արևելքի վրայ, շատ չտեսած՝ պիտի համոզուի թէ՛ իր աշխատութիւնը շատ դաւն պիտի ըլլայ, և թէ դէպ ի Կ. Պօլիս չըլլա գաղաթիւն մ'ընելու համար, Ռուսի դիվաններով լեցուած պատերազմի դաշտէ մը անցնելու պիտի պարտաւորի:

Ասով հանդերձ, կ'յարէ վերոյիշեալ թերթը, Չարին տհեղ ատենախօսութեանը և ռուսական բանակին շարժման հակառակ, մեք անդըրդուելի պիտի կենանք մեր համադմանը մէջ, գիտնալով թէ Ռուսիա չպիտի համարձակի ինքզինքը պատերազմի ասպարէզը նետել, երբ որ տեսնէ թէ միւս տէրութիւններն ալ հաստատապէս որոշած են Տաճկաստան մինակ չ'ընդլով, իրեն զինուք օգնելու:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Եւրոպայէն հասած ստոյգ լուրերը կ'հաւատեն, ինչպէս նաև հասալ քաղաքական բարձր ակումբներու մէջ նմանօրինակ համոզում մը կայ թէ, մայրաքաղաքս գումար-

ուելիք գետապահութիւնը ամսոյս 27 կամ 28էն առաջ նիստ չպիտի կարենայ կազմել, թերևս անկէ ալ քանի մ'օր ետքը:

Այս յարադման պատճառն է կըսուի՝ նախնական մէկ քանի խնդրոց, որոց կարևորութիւնը թէպէտ երկրորդական է, դեռ լուծուած չըլլալը:

Սոյն կարծեաց հաստատութեամբ երբեք կը նշատակէ Նայե Ֆրայե Բրէսէ թերթին հետեւեալ մէկ քանի տողերը:

«Լ'որտ Սալիսպըրիի՝ Բարիդի դաշնադրութիւնն ստորագրող պետութեանց ռուսիոյ պաշտօնականներուն տուած այցելութեանցը նպատակն է զիւանագիտական նոր մէկ գրութիւն մը պատրաստել, զոր միտք ունի Անգլիա գետապահութիւնը գիւանին վրայ դնել, և որ կերպիւ մը Բարիդի 56րդ դաշնադրութեան իբր յաւելուածական մէկ մասը պիտի նկատուի: Սոյն գրութեան նշանակալի պիտի ըլլայ՝ Թուրքիոյ մէջ կատարուելիք բարենորոգմանց համար ուղուած երաշխաւորութիւնը յիշեալ Տէրութեանց յանձնել, որպէս զի Բ. Գուռն ալ հոգ իր տոգրագրութիւնը դնելով՝ պարտաւոր լինի որոշեալ ժամանակի մը մէջ այդ բարենորոգումները գործադրելու, մինչդեռ միւս կողմ, ներառաւոր տէրութիւններն ալ իրաւունք ունենան ի հարկին յանուն Եւրոպիոյ օգնել իրեն, այսինքն այս ատեն՝ երբ Բ. Գուռն ինքնին անկարող գտնուի դէմն ելած գծաւորութեանց յաղթելու:

Թէպէտ գիւանագիտական աւելմաներու մէջ կ'յուսան թէ Ռուսիա, ասոնցմէ յառաջ անցնելով, Լորտ Սալիսպըրիի Պօլիս համաձայն առաջ պատերազմ հրատարակէ, ասկայն բոլորովին ալ անյոյս չեն թէ յիշեալ գետապահական գրութիւնը Ռուսիոյ և Անգլիոյ մէջ կեցած անհամաձայնութիւնը չը բառնայ:

Չայս կ'հաստատէ նաևս վիէն. նայէն Պէրլինի Բօսթ լրագրին ուղեալ նայնմաստ մէկ հեռագիրը:

—Գումարուելիք գետապահութիւնը միջոցաւ, կըսէ Թայմը, իտալադրութիւնը ձեռք բերելու համար, ապաւանք գաւառաց մէջ կանոնաւոր կառավարութեանը համար երաշխաւորութիւններ ընծայող ամեն առաջարկութիւն պիտի պաշտպանեմք, առանց տէրութեանց երկրական կամ սահմանադրութեան յարգարման խնդիր յարուցանելու: Եթէ ջանքերն իսպաղելուն ելնէ, պատերազմի մէկուն ալ կողմը չպիտի անցնիմք, այլ ամենայն ուշադրութեամբ իրաց ընթացքը պիտի դիտուիմք:

—Գետապահութիւնը, կըսէ ուրիշ թերթ մ'ալ, Ռուսիոյ առաջարկութիւններէն մէկ քանի կետեր պիտի հանէ, որով Ռուսիա կարենայ պատուաւոր կերպով և առանց պատերազմի ներկայ գծաւորութիւններէն դուրս ելնել: Գետապահութիւնը եթէ

անյաջող ելք մ'ալ ունենայ, դարձեալ Աւստրիա մէկ հատ զօրք մ'ալ ուղարկ չպիտի հանէ, մինչև որ պատգայները չ'ստիպեն զինքը:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Մեծ Եւրոպայի անձնական տըկարութեան պատճառաւ, երեկ Բ. Գուռն չ'կրցաւ գալ:

—Պերլինի օսմ. գետապահ խաչեմ փաշայ երեկ երեկոյ վարնայի շողեւանավ մայրաքաղաքս հասաւ:

—Նոր խորհրդարանաց ներքին կանոնադրին ծրագիրը պատրաստող յանձնաժողովն երեկ դարձեալ նիստ մ'ըրաւ Պետական խորհրդոյ սրահը:

—Անգլ. գետապահ երեկ Բ. Գուռն երթալով, նախ Սալիսպըր փաշայի վերջն ալ Միտհատ փաշայի հետ տեսակցեցաւ:

—Նոյնպէս Գաղղ. գետապահ և Պ. տը Շօտօրաի ալ երեկ Բ. Գուռն Սալիսպըր փաշայի տեսակցութեան եկան:

—Յունաստանի իւր սահմանագլխոց վրայ զօրք գումարելուն նման, կ'հաւատեն թէ Գուռն ալ իւր հելլենական սահմանաց վրայ հսկող զօրախումբ մը զրկելու կ'պատրաստուի:

—Հունգարացի Ֆլաքիա զօրապետին այս օրերս առ Միտհատ փաշայ և Ապուլի վերիմ փաշայ տուած այցելութեանցն առթիւ, կ'ըսեն թէ խել մը հունգարացի սպայներ կ'կերեն մայրաքաղաքս օսմ. բանակին ծառայութեանը մէջ մ'ենելու:

—Պատիւը կըսէ թէ Եւրոպայի իւր կազմի գործարանին կաթսայն, փորձել ուղղած ատեններն պայթեր է:

—Մարդուն մէկն անցեալ օր Պօլսոյ Լեմիթի Սանտրդին կերթայ, դուհար մատանի մ'աւել թողլով փոխառութիւն մ'ընելու համար, առաջարկութիւնը չ'ընդունուելով, մարդը մատանին հոն կ'թողու ու կ'մեկնի, մէկ մ'ալ չ'երևար:

—Տեղւոյս գաղղ. թերթերն խօսք մէկ ընելով, այսօրուքնէ սկսեալ թերթերնուն գինը 1 զըշէն 60 փրի պիտի հանեն, պղինձի գնոյն նուազմանը պատճառաւ:

Մեր ազգին մէջ քաղաքական կրթութեան և բնկերականութեան ոգի դեռ չ'կենդանաց մէկ գլխաւոր ապացոյցն աս է թէ, մեր խմբագիրներն ալ ոչին դրամական սղութեանը երեսէն կրած միտանին փոխարինելու համար՝ փոխանակ մէջներին նմանօրինակ կերպիւ միաբանելու, ընդհակառակն մարդ կայ՝ որ եթէ հնարը գտնէ, շարաթ մ'առաջ փողոյի անկիւնները նետուած լուրերը ժողովելով 3 փրի ալ թերթ պիտի ուղէ հրատարակել:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Այս առաւան համող երթոյական հեռագրագիրներն Լոնարա 10 32 Բարիդ ալ 11.10 կ'ծանուցանեն, հրապարակը սլօք բաշուցաւ 12,03: Այժմ 12,06 կ'ընէ:

Ղալաթիա ԵՃ. 17 Նոյեմբեր
ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց	12 06
Գոց	12 07
Բարձր գին	12 08
Ցած գին	12.06
Փոխ. 63ի	Ֆր. 61
» 63ի	» 62
« 69ի	» 55
» 73ի	» 54
Գանձառում	19.25
Ստիկիթ Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.	2.26
Ստիկիթ Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.	1.52
Պանք տը Գոնաթ.	5-06
Գրեթի Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.	2-05
Քրամիկ	1-40
Բուժ. Երկաթուղի	52.75
Բուժ. Կտրոն	
Գոնա. »	
Տոկոս	0.0 12-15
Բըբըբ	2-5
Հեղափոխ	

ԸՆԹԱՑԻ ԴՐԱՄՈՑ

(Օւմ. 100 ԴՐԱ Ե. Ե. Ե.)	
Անգղ. ոսկի	109.55
Գաղղ. »	87.24
Բօլ	88.25
Գարպոն արծաթ	16.25
» Թղթագրամ	14.20
Գրքմից	51.20
Հինգնոց	10.10
Մէթաղիք	12.20
Ճերմակ մէճիտ	5.55
Պղինձ	150.---
Թղթաղրամ	գոցուած 119.---

ՄԻՆԱՍԵԱՆԻՆ ՄԱՂԱՋԱՆ ԳՏՆՈՒԱԾ
ՈՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցաւի գեղը բոլորովին խաւիղէն
ներէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և
թէ՛ դուրսէն կ'գործածուի ու բաղմամբ
ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բը-
ժըղէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է :

Ամեն տեսակ Գոլփի, Ստամբուլի, մէջ-
քի կամ Աղիքներու ցաւեր, ու նաև Թանջք,
Գօլէրա և այլ տամառան հիւանդութիւն-
ներ ունեցողները այս գեղէն խմելու են
Հետեւեալ կերպով : Կէս գաւաթ ջուրի մէջ
դիր ապուրի դրգալէն աւելի շաքար, վրան
լեցուր անուշի դրգալ մը ճանաօտ, տղէկ
մը խառնէ ու խմէ : Կոկորդի հիւանդու-
թեանց և Ուռեցիի համար գեղը վերոյիշ-
եալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ եր-
կու ժամը հեղ մը մէկ կամ երկու անուշի
գրգալ այն բաղադրութիւնէն խմէ : Յօդա-
ցաւի բիւմաթիզմ, Ռաքի ցաւի, Ստամբ-
ի ու տեսակ տեսակ կոնակի ցաւերու հա-
տը գուրսէն փառասէ քսելով աղէկ մը
շփելու է : Արաբի ցաւի համար քիչ մը
բամպակ փառասէի մէջ թափելով ցուտ
սկաւային վրայ դնելու է :

Ամեն տեսն երբոր ցաւի մը համար
դուրսէն փառասէ քսել հարկ ըլլայ, և թէ
քիչ մ'ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն
կըլլայ :

Մարմնայն այրու կամ ճըմլուած
տեղերը բժշկելու համար վրանգը պատա-
հածին պէս փառասէէն վրան աղէկ մը լե-
ցնելու է : Գանակով ելն. կտրուած վեր-
քերը բժշկելու համար արիւնը չի սրբած
շուտով մը վերքը կապելու և կապին վրա-
յէն փառասէ լեցնելու է մինչև որ լաւ մը

թրջի : Փառասէն նաև արեան շրջանը կա-
րագայնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացը-
նէ :

Այս գեղին օգտակարութեանը վրայ
երկարօրէն զրնլ աւելորդ կը համարենք.
գործածողները դայն միշտ կը գովեն, ու-
զողը կրնայ անձամբ փորձել. գինն աժան
է : Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ա-
մերիկեան վաճառատունը որ ի Ղալաթիա
կ. յ

ՄԱՆԱՆԱՅ

ԺՈՂՈՎԱԾ ԵՒ Ի ԼՈՅՍ ԼԱՅ

Գ. Վ. ՍՐՈՒՍԵՆՉՏԵԱՆՅ

Նախընտր յանուն Աղայ Յովսէփայ
Խզմըրլեանց Ղալաթիայ

1866 երեսէ բաղկացեալ նոր եր-
կաթիւրութիւն մ'է յիշեալ գրասէր
վարդապետին. նիւթերը զանազան
են և հետաքրքրական, բանասիրա-
կան, տեղագրական և հնախօսական
գոլորիկ և զգայուն սճով մը գըր-
ուած : Գինն է 2 ու կէս ֆր. վաճա-
հաւի Կ. Պօլիս հայ գրաւաճառաց
քով :

ՍԱՆԴՈՒԽՑ

ԴՇԵՈՅԻ ԵՒ ԿՈՒՍԻ ՀՕՐ ՍԱՆԱՏՐԿՈՅ
ՀԱՅՈՑ ԹԱԴԱՒՈՐԻ ԱՐԵԱԿՈՒՆԻՈՅ

ԳՐԱԺԱՆԵ

ԿԱՄ ԶՆՆԻ ԳՍԱՆ ԱՄԱՅ

Գ. Բ. Ս. Զ

ՄԵՐՈՒՆԻՆ ԳԱՐԲԻԷԼ ՊԱՏԿԱՆԵԱՆ

Աշխարհաբառ ոտանաւոր գըր-
ուած ի չորս վարագոյրս բաժանեալ
Գին 75 սանթիմ :

Այս առթիւ կ'անուշտի նախ
թէ՛ Հեղինակին «Սանդուխտ Դշխոյի
և Կուսի Պատարագ» անուն տես-
րակին գինը 1 ֆր. է իջած է :

ԲԱՐԻՉ

ՊԱՐԱԳԼԱՆԵԱՆԵՐԸ

Թարգմանեաց

ՅՈՒՀ. ԷՅ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Գաղղիացի հռչակաւոր վիպասանին
հետաքրքրական և զրաւիչ այս գործը ո-
րոյ տանկիւնէն թարգմանութիւնը մաս առ
մաս Անճմուայի մէջ հրատարակուելով կը
շարունակուէր, այս անգամ աւարտած ըլ-
լալով ամբողջ գործը մաքուր և պատկե-
րազարդ տպագրութեամբ միակատոր հը-
րատարակուած է Գիրիշեան տպարանէն :

Կը ծախուի Պօլսոյ բոլոր հայ գրա-
վաճառաց քով Բերայ Աղա ճամի թիւ
185, ծխափառաւ Կիւլէրեան Ստեփան ա-
ղայի և Թագսիմ թիւ 59 ծխափառաւ

Նիկողոս աղա Տէտեհանի խանութներէ :
Գին 5 արծաթ մէճիտ :

ՄԻՆԱՍ ԶԵՐԱԶ

ՍԶԳԱՅԻՆ

Դ Ա Ս Յ Ի Ա Բ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ՊԱՐԺԱՊԵՏԱԿԱՆ ԺԱՂՈՂԻ ՄԻՋ

ԽՕՍԱՆ ՃԱՌԵՐ

Արամեան Տպագրութիւն

Զօնէն, Վսեմ. Օտեան Էֆ.ի առ հե-
ղինակն ուղղած նամակէն և ընտրողական
քերականութենէ մը զատ, կը պարունակէ
ընդարձակ առաջաբան մը և վերջաբան մը
վարժապետական ժողովի պատմութիւնը և
հեղինակին հոն խօսած ճառերը կրթական
այլեայլ խնդրոց նկատմամբ : Այս ճառերէ
մին, 120 էջէ բաղկացած, գրաբարին գէմ
աշխարհաբարը կ'օգտուանէ անթիւ վկայ-
ութիւններով : Լեզուն բարեփոխուած է :

Գատարակութիւնը մեր ազգի առա-
ջին խնդիրն ըլլալով, տարակոյս չկայ թէ
ժողովուրդը պիտի փութայ լսել գիտող
գատարակի մը գաղափարները :

Կը ծախուի Ս. Գ. և Երամանեան գը-
րատունը և ուրիշ գրաւաճառաց քով, գին
15 դրուշ :

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ՄԱՆԱԿԱՆՑ

Արուեստագէտ հրատարակչին ձեռքը
գործադրեալ և գողգոյնօրէնաթիւ և զած ըն-
տիր և մաքուր 150 հատ տպակերօք, մա-
քուր թղթի վրայ տպագրութեամբ, 48 ե-
րեսէ բաղկացեալ նոր այբբէնարան մ'է, ո-
րոյ մինակ գնոյն վրայ խօսելով, տակաւին
Ամերիկայի մէջ անգամ առաջիկ գործ մը
այսքան աժանութեամբ տեսնուած չէ :

Կեդրոնատեղին է Արլթան—Համամ
Ջարգարեան գործարան թիւ 14, կ'գտնուի
նաև բոլոր գրաւաճառաց քով :

Գին 1 դրուրոյ

Գպրոցաց համար 100ին 10 դիղլ կ'ը-
լայ :

ՏՕԳԹԷՕՐ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պատրաստ է իրեն դիմող հի-
ւանդները դարմանել ամեն երեք-
շաբաթի և չորաթ ժամը 5—7 Սա-
մաթիա Հայկական ընկերութեան
գաղինոյին դէմը Մ. Ճիւլմինի (Դե-
ղարանը, և ժամը 8—10 Սուլթան
Ահմէտ Մ. Ժորժ Երանեթիտիսի դե-
ղարանը թիւ 128 :

Խաաքէօյտէ Բրօթէսթանի Ժո-
ղովարանն իթիուալինտէ պուլունան
վաւը պիր արսա սաթլըդ օլուպ,
վէ իսթէյնէն իսթէտիդի մըգտարը
վէրլէպլէճէզլինտէն, զիտտէ մա-
լիւմաթ ալմադ իսթէյնիէր Ղալա-
թատա Մինասեան Ամերիգան մա-
ղաղաբնտա Մինասեան Պեարոս ա-
ղայա միւրաճաթ կ'ըլէմէլէրի իլան
օլունուր :